

ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА СЛУЖБА НИШ д.о.о. НИШ

Ниш, Лесковачка 4, П.фах: 230; Тел.факс: 018/264-932,

Директор 018/265-732

E-mail: agrorazv@eunet.rs

ИСПАША

Приредила: Петровић Јелица, дипл. инж. сточарства

Искоришћавање травњака испашом је најстарији и најекономичнији начин искоришћавање травњака. Зелена храна, чист ваздух, сунце и могућност кретања имају благотворан утицај на стоку. Зелена хранива су богата протеинима, угљеним хидратима, витаминима С, Е, каротином, макро и микро елементима. Велики део ових једињења се губе у процесу конзервисања. Испаша може имати и својих слабих страна. При интензивном боравку стоке на пашњаку долази до јачег испирања нитрата из земљишта, такође до слабије азотофиксације легуминоза у односу на косидбу, и то од 12 – 14% по неким испитивањима.

Испаша може да буде планска и непланска

Непланска је најстарији начин испаше где се стока пушта да пасе по целој површини без временског и просторног ограничења. У овом случају стока користи најквалитетније биљне врсте у исхрани, тако да се мање квалитетне врсте све више размножавају и доминирају пашњаком, па се дешава да долази до веће појава коровских биљака. Обично се пашњак искоришћава током целе вегетације, тако да младе биљке немају времена за регенерацију. Недостатке које има непланска или слободна испаша нестају код планске испаше. Овим начином биљке се боље регенеришу, лакше се одржавају квалитетније врсте биљака, онемогућава се интензивнија појава корова, мање је гажење, повећава ефекат ђубрења, принос, квалитет и економичност.

Планско коришћење природних пашњака може да се врши на више начина: испаша **на колац, на прегоне** када се пашњак подели на делове и искоришћава у циклусима. Цела површина може да се подели на 4 – 8 – 10 – 16 прегона у зависности од тога да ли ће се користити само за испашу или за кошење и испашу. Сматра се да стока на истом прегону не треба да се задржи дуже од 2 – 3 дана у равничарском и брдском, и до 5 дана у планинском подручју. Ограде за пашњак могу бити **непокретне**, од стубова дебљине 10 – 12 cm, дужине 180 cm, на растојању 4 – 5m растојање и бодљикава жица у три реда на висини од 30 – 60 – 120 cm. За **покретне** ограде најчешће се користи поцинкована жица дебљине 1,8 – 2 mm, постављена на висину од 80 – 90 cm код крупне стоке, а две жице код ситне. За напајање се користи акумулатор или градска мрежа са трансформатором за промену облика и напона струје.

САДРЖАЈ**У Билтену бр. 6
прочитајте:****Испаша**Петровић Јелица
страна 1-3**Утицај вишка влаге на
воћке**Коцић Светлана
страна 4-5**Припрема складишта за
житарице**Ерић Иван
страна 6-7

Оброчна исхрана је када се одређује површина травњака за испашу за само један дан. У односу на прегонску испашу губитци су најмањи.

Комбиновани начин испаше је када се комбинује више врста стоке на пашњаку. Овај начин има значајне предности. Говеда једу високе траве, овце пасу поред говеђе балеге где иначе говеда не би, козе и овце су мање селективне према коровима и пасу ниже. Овце могу користити и биљке које су иначе отровне за остале врсте стоке. Нека истраживања код комбиноване испаше су показала боље искоришћавање пашњака и до 65%, као и боље производне резултате. Код овог начина коришћења пашњака могу се јавити и одређени проблеми као што су нетрпељивост између различитих врста стоке, немогућност да се примакну поилишту, или неједнаке потребе за минералним додатцима.

Мере на пашњацима у току испаше

Правилно распоредити места за напајање и повремено их мењати ако је могуће, како не би дошло до нагомилавање фосфора и клијума из балега око поилишта.

После сваког циклуса испаше пашњак треба покосити на висину од 10 cm због нових изданака и да се одстране и униште мање квалитетне и коровске биљке да се не би расејавале и постале доминантне.

Ако се ради о крупној стоци после испаше балегу треба разбацати, ради равномернијег ђубрења, најбоље у јесен.

УТИЦАЈ ВИШКА ВЛАГЕ НА ВОЋКЕ

Приредила: Коцић Светлана, дипл. инж. воћарстава и виноградарства

Ова 2010. година је врло карактеристична по обиљу падавина, како у зимским, тако и у пролећним месецима. Повољан водно-ваздушни режим земљишта је један од најзначајних фактора успешног гајења воћака, који омогућава високе приносе одличног квалитета. Међутим, пролећни месеци су, за поједине регије Нишавског округа, били са превише падавина, које су изазвале поплаве и дуготрајно задржавање воде на обрадивим површинама, као и пењање и висок ниво подземних вода.

Претерана влажност земљишта је врло неповољна за успевање воћака. Она изазива следеће неповољне последице:

- слаб развитак корена, отежану физиолошку активност, нарочито дисање и прерано угињавање жилица сисалица;
- дуже трајање вегетације, праћено слабијим здрављавањем и сазревањем ткива, због чега се повећава осетљивост према ниским температурама;
- лошији квалитет плодова са умањеном трајашношћу;

Овај вишеструко неповољан утицај претеране влажности земљишта настаје зато што је вода антагонист ваздуха, те не допушта да се он у земљишту налази у довољној мери. Услед тога недостаје кисеоник који је неопходан за дисање жила, док се истовремено нагомилава угљен диоксид. То су управо чиниоци који највише и отежавају успешан развитак корена, а самим тим и воћака.

Али ако би се вода редовно обнављала, корен би се и при претераној влажности могао одржавати и развијати, јер би у том случају био повољнији однос између кисеоника и угљен-диоксида.

Отуда се, на пример, орах понекад налази и у јако влажним речним долинама, при чему им жиле извесно време преко године у току вегетације, огрезну у води, па се ипак одлично развијају, јер им текућа вода обезбеђује потребан кисеоник.

Насупрот томе, стагнирајућа вода онемогућује развитак кореновог система воћака. Стагнирајућа вода нарочито је неповољна за брескве и кајсије. Корен ових воћака одумире чак и при релативно краткотрајном трајању превелике влажности земљишта. При дуготрајном трајању претеране влажности земљишта страда и корен јабука, крушака и већине осталих воћних врста.

У низу неповољних појава због претеране влажности нарочито се истичу опадање плодова или недовољна крупноћа истих. Ову појаву изазивају и дијаметрално различити чиниоци, као што је јака суша земљишта. Услед претеране влажностри, растење апсорпционих жилица је незнатно, чак и почетком лета, када је оно обично врло интензивно. Тиме се ремети равнотежа између апсорпционог и транспирационог система, те је лишће, као и при јакој земљишној суши, принуђено да извлачи воду чак и из плодова. Због тога плодови остају ситни (уколико не опадну), иако у земљишту има влаге у изобиљу.

Слична појава настаје и при обилнијем ђубрењу азотним ђубривима. Код бресака се, на пример, тиме знатно повећава растење, често и до четири пута, што има за последицу појачану транспирацију лишћа. При томе лишће извлачи воду и из самих плодова, што се неповољно одражава и на принос и на квалитет плодова.

С овим у вези показало се да слабија или умерена резидба воћака делује повољно на квалитет плодова, јер се њоме смањује транспирациона површина лишћа. Насупрот томе јака резидба делује неповољно на квалитет плодова, тиме што ремети равнотежу између апсорпционог система воћака, јер се претераним смањењем површине лишћа, које је тада неопходно, умањују интензивност фотосинтезе и услови образовања апсорпционих жилица.

И претерана влажност ваздуха изазива низ неповољних последица, као што су:

- смањена интензивност фотосинтезе;
- отежана оплодња;
- појачан развитак паразитних гљива;

Припрема складишта за житарице

Приредио: Ерић Иван, дипл. инж. ратарства

Жетва стрних жита је на прагу, зато треба благовремено извршити припрему складишта у којима ћемо чувати житарице. Житарице се чувају у :

а – специјализованим установама за складиштење и чување

б – газдинствима

Код фирми које се баве чувањем и складиштењем житарица постоје службе за контролу и праћење ускладиштене робе, па ћемо више обратити пажњу на складиштење житарица на газдинствима.

Штеточине на сеоским газдинствима у објектима за складиштење могу произровати велике губитке као и смањење квалитета чуваних житарица.

Ускладиштене производе нападају: инсекти, гриње, глодари и птице.

Код наших газдинстава најзаступљенији начин чувања је у складиштима изграђеним од дрвоног материјала које популарно називамо „амбари“.

Како чувати ускладиштене житарице? Пре свега превентивним мерама, односно спречавањем појаве штеточина.

Пре уношења жита у складиште треба:

1-испразнити складиште, изнети остатке прошлогодишње жетве, нарочито ако су и минимално имали заразе и штеточина. Старе залихе морамо одвојити да не би дошле у додир са новим залихама, а то је најбоље извести пребацавањем у другу просторију која нема никаквих физичких контаката са новом просторијом планираном за складиштење робе из последње жетве. Затим морамо добро очистити складиште, не само површно, већ сваку пукотину и шупљину због задржавања штеточина. Њих пре уноса новог рода обавезно затворити прозорским китом, гипсом или неким другим материјалом погодним за ову намену. По могућству зидове офарбати неком уљаном бојом или глатком масом, под помети, а са плафона и зидова одстранити паучину ако је има.

2-складиште мора бити грађевински исправно без оштећења и отвора кроз које могу ући глодари и птице (прозори уколико их има морају бити застакљени да добро пријањају уз оквире, поставити мреже на прозоре који се отварају због сушења и проветравања, врата такође треба добро да пријањају уз оквире како би спречила улазак штеточина).

3-спречити влажење подова (улазак воде испод врата, високе подземне воде), влажење зидова (добром изолацијом) и влажење преко крова тј.прокишњавањем (исправан кров) јер влага погодује развоју гљива које утичу на квалитет ускладиштених производа.

4-испрскати све површине објекта намењених за складиштење инсектицидима намењеним за ту намену као нпр: difos e-50, dexin, actelic, icon и др., како би инсекти који у прво време дођу на ту површину били уништени. Овај се поступак назива влажна дезинсекција. Обавља се док је магацин празан, а ако вршимо дезинсекцију са робом у складишту морамо прекрити робу тј. спречити директан контакт робе и инсектицида како не би инсектицид доспео у намирнице (финални производ). Приликом примене инсектицида треба се придржавати упутства за примену.

Приликом самог уношења житарица обавезно вршити преглед и контролу како би благовремено реаговали и штитили робу у циљу што бољег очувања.

Кад наш усев ускладиштимо редовно морамо пратити температуру и влагу у складишту јер пораст ова два параметра погодује развоју болести и штеточина. Зрно житарица треба чувати на температури испод 20°C, а зрно би требало садржати највише 13% влаге.

Уколико дође до појаве штетних инсеката и потребе за фумигацијом у току чувања ускладиштене робе обратити се овлашћеним установама за ДДД службу које могу стручно обавити тај посао.

